

„Bezpieczni na rowerze”

Program wychowania komunikacyjnego dla uczniów zdobywających kartę rowerową

Koordinator wychowania komunikacyjnego

Ryszard Szymanek

Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Baranowie

Baranów 2006

Nr programu: SP-406-2/06/HF

1. Wprowadzenie

W obowiązującej podstawie programowej dla drugiego etapu edukacyjnego w treściach nauczania przedmiotu techniki jest zapis dotyczący „bezpiecznego poruszania się w ruchu drogowym jako pieszy, pasażer i rowerzysta. Wskazuje się na konieczność zapoznania uczniów z różnego rodzaju maszynami i instalacjami w tym także roweru. Przy omawianiu osiągnięć uczniów pisze się o „eksploatowaniu roweru i bezpiecznym poruszaniu się po drogach”. Podkreśla się potrzebę zdobywania przez uczniów karty rowerowej po 10 roku życia.

Wybrane treści edukacji komunikacyjnej można znaleźć też w ścieżkach edukacyjnych: prozdrowotnej i ekologicznej, które w połączeniu programem wychowawczym szkoły oraz z szkolnym programem nauczania powinny tworzyć spójną całość.

Szkoła jest zobowiązana do przygotowania i wydawania dzieciom karty rowerowej. Jako animator edukacji komunikacyjnej w szkole, w której pracuję, czuję się odpowiedzialny za gruntowne przygotowanie uczniów do zdobycia karty rowerowej. Dlatego postanowiłem opracować szczegółowy program edukacji komunikacyjnej dla uczniów klas czwartych, gdyż właśnie w tych klasach corocznie uczniowie zdobywają kartę rowerową. W następnych klasach uczniowie mają możliwość utrwalić wiedzę i umiejętności zdobyte w klasie czwartej, jak też ponownie ubiegać się o zdobycie dokumentu w przypadku, gdy nie spełnienia wymagań w klasie czwartej.

2. Cel główny programu

- Przygotowanie uczniów do uzyskania uprawnień na kartę rowerową.

3. Szczegółowe cele programu ukierunkowane na zdobycie karty rowerowej

1. Poszerzenie i utrwalenie podstawowych wiadomości w zakresie przepisów i zasad dotyczących bezpieczeństwa w ruchu drogowym uczniów jako pieszych i pasażerów środków komunikacji.
2. Nauka przepisów o ruchu drogowym: poznanie podstawowych zasad ruchu drogowego.
3. Wzbogacanie zasobu podstawowych pojęć z dziedziny ruchu drogowego, szczególnie w zakresie ruchu drogowego.
4. Zdobycie wiedzy i umiejętności dotyczących postępowania kierującego rowerem, znajdującego się na miejscu wypadku.
5. Wdrażanie do:
 - ⇒ Zdyscyplinowania i utrwalania prawidłowych nawyków zachowań na drodze.
 - ⇒ Kształtowania postaw zgodnych z kryteriami kultury ruchu drogowego i społecznego stosunku do urządzeń dróg publicznych.
 - ⇒ Samodzielnego korzystania z materiałów o tematyce ruchu drogowego

Uczeń

Zna:

- ⇒ podstawowe pojęcia obowiązujące w ruchu drogowym,
- ⇒ zasady ruchu drogowego,
- ⇒ sygnały i znaki drogowe,
- ⇒ podstawowe manewry,

- ⇒ obowiązkowe wyposażenie roweru,
- ⇒ sposób postępowania w razie obecności w miejscu wypadku.

Umie:

- ⇒ definiować pojęcia i zasady obowiązujące w ruchu drogowym,
- ⇒ prawidłowo interpretować sygnały i znaki drogowe,
- ⇒ rozróżniać podstawowe manewry,
- ⇒ wyodrębniać podstawowe części roweru,
- ⇒ opisywać najważniejsze czynności na miejscu zdarzenia.

Potrafi:

- ⇒ oceniać zagrożenia bezpieczeństwa na drodze,
- ⇒ poprawnie wykonywać podstawowe manewry,
- ⇒ właściwie obsługiwać i eksploatować rower,
- ⇒ dostrzegać zależności pomiędzy postrzeganiem przez kierującego rowerem zasad ruchu drogowego a ich wpływem na bezpieczną jazdę,
- ⇒ będąc na miejscu wypadku – powiadomić osoby dorosłe (gdy ich brak) lub/i pogotowie ratunkowe, ewentualnie straż pożarną i policję.

Po zakończeniu realizacji programu uczeń:

- Zna i stosuje w praktyce zasady i przepisy ruchu drogowego.
- Zna i prawidłowo interpretuje znaki drogowe.
- Wie jak prawidłowo wykonuje się czynności: włączania się do ruchu, skręcania, wymijania, omijania, wyprzedzania, zawracania.

- Określa, którym pojazdom powinien ustąpić pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniu, a wobec których ma pierwszeństwo.
- Zna budowę roweru i jego podstawowe wyposażenie.
- Potrafi wyjaśnić, jakie znaczenie dla bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego mają wybrane elementy i układy pojazdu.
- Wymienia czynniki, mające wpływ na całkowitą drogę zatrzymania pojazdu.
- Wie, w jaki sposób postępować na miejscu wypadku.
- Potrafi zabezpieczyć miejsce wypadku, ocenić stan poszkodowanych, wezwać pomoc.
- Wskazuje zagrożenia występujące w ruchu drogowym.
- Korzysta z różnych źródeł informacji.
- Wie, jakie zagrożenia ekologiczne niesie za sobą rozwój motoryzacji.

4. Szczegółowe treści programu.

- Przepisy ruchu drogowego.
- Bezpieczeństwo pieszych na drodze.
- Kolumny pieszych.
- Znaki pionowe i poziome dotyczące pieszego.
- Elementy drogi.
- Kto to jest uczestnik ruchu, pieszy, kierowca, kierujący rowerem.
- Oznakowanie dróg.

- Zagrożenia wynikające z niewłaściwego zachowania się na drodze.
- Historia roweru, jego budowa i obowiązkowe wyposażenie.
- Instalacja oświetlenia roweru, przekładnia łańcuchowa.
- Rower a ekologia.
- Wiek rowerzysty, wymagane dokumenty, wyposażenie roweru, wycieczki rowerowe,
- Obsługa techniczna i konserwacja roweru.
- Podział znaków drogowych.
- Hierarchia ważności norm, znaków, sygnałów oraz poleceń w ruchu drogowym.
- Oznakowanie szlaków rowerowych.
- Włączanie się do ruchu, zmian kierunku jazdy, zawracanie, omijanie, wymijanie, wyprzedzanie.
- Ustępowanie pierwszeństwa pieszym, przewóz osób rowerem.
- Skrzyżowanie z sygnalizacją świetlną, oznakowanie znakami drogowymi, równorzędne, pojazdy uprzywilejowane.
- Czynniki warunkujące zatrzymanie pojazdu: prędkość pojazdu, stan nawierzchni jezdni, stan ogumienia, czas reakcji kierowcy.
- Zachowanie się w trudnych sytuacjach drogowych.

5. Procedury osiągnięcia celów

- Analiza zeszytów ćwiczeń technika w klasach IV- VI oraz zbioru ćwiczeń Wydawnictwa „Rożak” „Jak uniknąć wypadków drogowych”.
- Określenie celów nauczania.
- Omówienie przepisów dotyczących pieszego.
- Pokaz komputerowych prezentacji multimedialnych.
- Omówienie zasad bezpiecznego poruszania się pieszych,
- Prezentacja i omówienie znaków drogowych dotyczących pieszych.
- Przypomnienie zasad bezpiecznego korzystania z dróg publicznych.
- Prezentacja znaków drogowych dotyczących pieszych.
- Zapoznanie z elementami drogi.
- Wskazywanie na różnice między pojęciem pieszy a uczestnik ruchu, kierowca a kierujący ruchem.
- Uświadomienie konieczności oznakowania dróg.
- Uświadomienie zagrożeń wynikających niewłaściwego zachowania na drodze.
- Zapoznanie z historią i budową roweru.
- Omówienie zasady działania poszczególnych układów w rowerze.
- Uświadomienie uczniom ekologicznych aspektów jazdy rowerem.
- Zapoznanie z przepisami dotyczącymi warunków jakie musi spełniać rowerzysta i rower, aby mógł być dopuszczony do uczestnictwa w ruchu drogowym.
- Czytanie ze zrozumieniem instrukcji obsługi i konserwacji roweru.

- Prezentacja i omówienie znaków drogowych z poszczególnych grup.
- Omówienie ważności norm , znaków sygnałów oraz poleceń w ruchu drogowym.
- Wykonanie wybranych znaków (gazetka ścienna).
- Prezentacja i omówienie podstawowych manewrów wykonywanych przez rowerzystę na drodze.
- Zapoznanie przepisami dotyczącymi rowerzysty wobec pieszych.
- Omówienie zasad pierwszeństwa na skrzyżowaniach.
- Omówienie czynników mających wpływ na zatrzymanie pojazdu, pomiar czasu reakcji ucznia.

Metody

- Pogadanka
- Ćwiczenia praktyczne
- Pokaz
- Dyskusja
- Burza mózgów
- Praca z komputerem (Internet, programy multimedialne)
- Obserwacja

Formy

- Praca indywidualna
- Praca grupowa

- Praca zbiorowa

Środki dydaktyczne

- Programy komputerowe
- Apteczka
- Kasetę video (I pomoc), płyty CD z prezentacjami multimedialnymi
- Strony w Internecie
- Czasopisma: „Wychowanie Komunikacyjne”
- Testy
- Plansze z „krzyżówkami”
- Kodeks drogowy
- Zeszyt ćwiczeń: Technika IV-VI Lecha Łabeckiego oraz „Jak uniknąć wypadków drogowych Wydawnictwa „Rożak”

6. Uwagi dotyczące udokumentowania procedury zdobywania karty rowerowej przez uczniów

W celu udokumentowania i spełnienia wymagań do uzyskania karty rowerowej prowadzone są pomocnicze arkusze zaliczeń zgodnie z wzorem.

Proponowane „arkusze zaliczeń” ułatwiają całokształt spraw organizacyjnych, wpływają na zwiększenie aktywności, także nauczycieli, w wykazywaniu się opanowaniem poszczególnych etapów uczenia, także rozkładają odpowiedzialność za wydanie karty na kilka osób zainteresowanych tą sprawą.

Dyrektor szkoły na podstawie wypełnionego arkusza zaliczeń wydaje nieodpłatnie uczniom karty rowerowe.

7. Ewaluacja

W celu ewaluacji będą stosowane następujące narzędzia i techniki:

- Obserwacja zachowań uczniów w ruchu drogowym.
- Analiza ilości uczniów, którzy zdołali zdobyć kartę rowerową podczas każdego cyklu szkolenia
- Rozmowy.

8. Szczegółowy plan

L.p.	Tematyka lekcji	Liczba godzin	Treści programowe	Procedury osiągania celów	Osiągnięcia uczniów
1	Wychowanie komunikacyjne klasie czwartej – program nauczania, przedmiotowy system oceniania.	1	♦ Program nauczania z wychowania komunikacyjnego ♦ Przedmiotowy system oceniania.	♦ Analiza zeszytu ćwiczeń technika w klasach IV-VI oraz zbioru ćwiczeń wydawnictwa „Rożak” „Jak uniknąć wypadków drogowych”. ♦ Określenie celów nauczania.	♦ Wie, czego będzie się uczył na zajęciach z wychowania komunikacyjnego. ♦ Rozumie znaczenie zdobytej wiedzy i umiejętności. ♦ Wie, jakie obowiązują podręczniki i zeszyty. ♦ Zna kryteria ocen, terminy formy ich poprawy.
2	Pieszcy w ruchu drogowym.	1	♦ Przepisy ruchu drogowego. ♦ Bezpieczeństwo pieszych na	♦ Omówienie przepisów drogowych dotyczących	♦ Zna zasady bezpiecznego poruszania się pieszych po drodze

Program wychowania komunikacyjnego dla uczniów zdobywających kartę rowerową

			drodze, ♦ Kolumny pieszych. ♦ Znaki pionowe i poziome dotyczące pieszego.	pieszego. ♦ Omówienie zasad bezpiecznego poruszania się pieszych. ♦ Prezentacja i omówienie znaków drogowych dotyczących pieszego.	indywidualnie i grupie. ♦ Zna znaczenie poszczególnych znaków drogowych dotyczące pieszego.
3	Bezpieczeństwo w ruchu drogowym podczas wycieczki.	1	j. w.	♦ Przypomnienie zasad bezpiecznego korzystania z dróg publicznych. ♦ Prezentacja znaków drogowych dotyczących pieszego.	♦ Potrafi bezpiecznie korzystać ze środków komunikacji publicznej. ♦ Zna zasady przechodzenia przez jezdnię. ♦ Potrafi bezpiecznie korzystać z komunikacji publicznej. ♦ Zna zasady bezpiecznego poruszania się pieszych po drodze indywidualnie

Program wychowania komunikacyjnego dla uczniów zdobywających kartę rowerową

					i w grupie. ⇒ Ćwiczenia praktyczne.
4	Podstawowe pojęcia z zakresu ruchu drogowego.	1	♦ Elementy drogi. ♦ Kto to jest uczestnik ruchu, pieszy, kierowca, kierujący rowerem?. ♦ Oznakowanie dróg. ♦ Zagrożenia wynikające z niewłaściwego zachowania się na drodze.	♦ Zapoznanie z elementami drogi . ♦ Wskazywanie na różnice między pojęciem pieszy a uczestnik ruchu, kierowca a kierujący ruchem. ♦ Uświadczenie konieczności oznakowania dróg. ♦ Uświadczenie zagrożeń wynikających z niewłaściwego zachowania na drodze.	♦ Zna podstawowe pojęcia kodeksu drogowego. ♦ Wie, z jakich elementów składa się droga. ♦ Rozumie międzynarodowe znaczenie oznakowania dróg. ♦ Zna skutki nieprawidłowego zachowania się na drodze.
5	Budowa i obowiązkowe wyposażenie roweru.	1	♦ Historia roweru ♦ Budowa roweru ♦ Obowiązkowe wyposażenie roweru. ♦ Instalacja oświetleniowa	♦ Zapoznanie z historią roweru. ♦ Omówienie budowy roweru ♦ Wyróżnienie elementów	♦ Zna historie roweru. ♦ Potrafi wymienić elementy roweru. ♦ Zna obowiązkowe wyposażenie roweru.

Program wychowania komunikacyjnego dla uczniów zdobywających kartę rowerową

			roweru. ♦ Przekładnia łańcuchowa. ♦ Rower a ekologia.	niezbędnych do poruszania się rowerem po drodze. ♦ Omówienie zasady działania poszczególnych układów w rowerze. ♦ Uświadomienie uczniów ekologicznych aspektach jazdy rowerem.	♦ Potrafi wymienić elementy oświetlenia roweru ♦ Rozumie zasadę przekazywania napędu za pomocą przekładni ♦ Rozumie znaczenie poruszania się rowerem jako ekologicznym środkiem transportu.
6	Niezbędne wymagania dla rowerzysty i jego sprzętu.	1	♦ Wiek rowerzysty. ♦ Wymagane dokumenty. ♦ Wyposażenie roweru ♦ Wycieczki rowerowe.	♦ Zapoznanie z przepisami dotyczącymi warunków, jakie musi spełnić rowerzysta i rower, aby mógł być dopuszczony do uczestnictwa w ruchu drogowym.	♦ Rozumie konieczność posiadania karty rowerowej. ♦ Zna obowiązkowe wyposażenie roweru. ♦ Zna zasady prawidłowego poruszania się w kolumnie rowerowej.
7	Obsługa techniczna roweru.	1	♦ Obsługa techniczna i konserwacja roweru według	♦ Czytanie ze zrozumieniem instrukcji obsługi	♦ Potrafi ze zrozumieniem odczytać instrukcję obsługi

Program wychowania komunikacyjnego dla uczniów zdobywających kartę rowerową

			zaleceń podanych w instrukcji.	i konserwacji roweru. ♦ Wyróżnienie czynności konserwacyjno-naprawczych, jakie może wykonać uczeń. ♦ Zajęcia praktyczne.	roweru. ♦ Potrafi wykonać podstawowe czynności związane z obsługą techniczną roweru. ♦ Rozumie niebezpieczeństwo związane z nieprawidłowym przygotowaniem roweru do jazdy.
8	Znaki i sygnały drogowe.	1	♦ Podział znaków drogowych ♦ Hierarchia ważności norm, znaków, sygnałów oraz poleceń w ruchu drogowym. ♦ Znaki drogowe dotyczące rowerzystów ♦ Oznakowanie szlaków rowerowych.	♦ Prezentacja i omówienie znaków drogowych z poszczególnych grup. ♦ Omówienie ważności norm, znaków, sygnałów oraz poleceń w ruchu drogowym ♦ Wykonanie wybranych znaków (gazetka	♦ Zna podstawowe grupy znaków i potrafi przyporządkować wybrany znak do właściwej grupy ♦ Zna, rozumie i respektuje ważność norm, znaków, sygnałów oraz poleceń w ruchu drogowym. ♦ Potrafi odczytać oznaczenia szlaków rowerowych.

Program wychowania komunikacyjnego dla uczniów zdobywających kartę rowerową

				ścienna).	
9	Manewry wykonywane przez kierującego.	1	♦ Włączanie się do ruchu. ♦ Zmiana kierunku jazdy. ♦ Zawracanie ♦ Wymijanie. ♦ Omijanie. ♦ Wyprzedzanie.	♦ Prezentacja i omówienie podstawowych manewrów wykonywanych przez rowerzystę na drodze.	♦ Rozróżnia poszczególne manewry na drodze. ♦ Potrafi prawidłowo wykonać poszczególne manewry.
10	Postępowanie rowerzystów wobec pieszych.	1	♦ Ustępowanie pierwszeństwa pieszym. ♦ Przewóz osób rowerem.	♦ Zapoznanie z przepisami dotyczącymi rowerzysty wobec pieszych.	♦ Zna zasady korzystania przez rowerzystów z chodnika. ♦ Zna zasady przewożenia osób rowerem.
11	Zasady pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniach.	1	♦ Skrzyżowanie: - z sygnalizacją świetlną - oznakowanie znakami drogowymi - równorzędne - pojazdy uprzywilejowane.	♦ Omówienie zasad pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniach	♦ Zna zasady obowiązujące na skrzyżowaniach zarówno oznakowanych jak i nieoznakowanych. ♦ Wie jak się zachować wobec pojazdów uprzywilejowanych
12	Droga zatrzymania pojazdu.	1	♦ Czynniki warunkujące zatrzymanie	♦ Omówienie czynników mających wpływ	♦ Zna czynniki wpływające na zatrzymanie

Program wychowania komunikacyjnego dla uczniów zdobywających kartę rowerową

			pojazdu: - prędkość pojazdu - stan nawierzchni jezdni - stan ogumienia - czas reakcji kierowcy.	na zatrzymanie pojazdu. ♦ Pomiar czasu reakcji ucznia.	pojazdu. ♦ Rozumie pojęcie bezpieczna prędkość. ♦ Potrafi zadbać o swój czas reakcji ♦ Zna czynniki mające wpływ na czas reakcji.
13	Analiza przyczyn wypadków.	1	♦ Nadmierna prędkość ♦ Brawura ♦ Nieznajomość przepisów ruchu drogowego ♦ Stan techniczny pojazdów ♦ Alkohol i narkotyki, ♦ Używanie leków	♦ Omówienie przyczyn powstawania wypadków. ♦ Plakaty.	♦ Potrafi wymienić przyczyny powstawania wypadków drogowych. ♦ Rozumie konieczność przestrzegania przepisów ruchu drogowego.
14	Prawidłowe zachowanie się w miejscu wypadku.	1	♦ Oznakowanie miejsca wypadku ♦ Powiadomienie służb ratunkowych ♦ Udzielenie pomocy poszkodowanym.	♦ Omówienie zasad postępowania w razie uczestniczenia w wypadku.	♦ Potrafi prawidłowo zachować się w miejscu wypadku. ♦ Zna numery alarmowe ♦ Potrafi udzielić pierwszej pomocy.
15	Doskonalenie techniki jazdy na rowerze.	1	♦ Trening na placu szkolnym, boisku	♦ Praktyczna nauka jazdy	♦ Potrafi prawidłowo poruszać się

Program wychowania komunikacyjnego dla uczniów zdobywających kartę rowerową

				rowerem	rowerem.
16	Sprawdź się sam – testy komputerowe.	1	♦ Trening umysłowy przed egzaminem teoretycznym i praktycznym na kartę rowerową.	♦ Utrwalenie zdobytych wiadomości.	♦ Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce.
17	Bezpieczeństwo w ruchu drogowym – filmy i prezentacje multimedialne.	1	♦ Prawidłowe zachowanie się w trudnych sytuacjach drogowych.	♦ Projekcja filmu ♦ Pokaz komputerowych prezentacji multimedialnych	♦ Potrafi prawidłowo zachować się w trudnych sytuacjach na drodze.
18	Egzamin teoretyczny i praktyczny na kartę rowerową.	1			♦ Potrafi rozwiązać prawidłowo test dotyczący znajomości przepisów ruchu drogowego. ♦ Potrafi wykazać się umiejętnością kierowania rowerem po torze przeszkód.